

УДК 631.543.1:633.812

**ПРОДУКТИВНІСТЬ СОРТІВ ЛАВАНДИ ВУЗЬКОЛИСТОЇ
(*LAVANDULA ANGUSTIFOLIA* MILL.) ЗАЛЕЖНО ВІД
БІОПРЕПАРАТІВ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ВИРОЩУВАННЯ
В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ**

**Чернова А. В., асистент
Зінов'єв В. С., магістрант
*Миколаївський національний аграрний університет***

Лаванда вузьколиста (*Lavandula angustifolia* Mill.) – одна з основних ефіроолійних культур, що вирощуються в Україні. Ефірну олію та суцвіття лаванди широко використовують у парфюмерно-косметичній, харчовій та фармацевтичній промисловості. Відомо, що ефіроолійні рослини мають високу бактерицидність, радіопротекторність, містять біологічноактивні речовини, амінокислоти та мікроелементи.

Лаванда є ефективною протиерозійною рослиною, а також кращою культурою для вирощування на рекультивованих землях. Може культивуватись на недостатньо родючих, щербенистих ґрунтах, де інші культури дають низькі урожаї. Вирощування лаванди забезпечує такі позитивні екологічні процеси, як збільшення біорізноманіття в агроєкосистемах, очищення повітря від патогенних бактерій за рахунок виділення ефірної олії з антисептичними властивостями.

Територія Південного Степу України придатна за природними умовами для вирощування перспективних ефіроолійних рослин, зокрема, лаванди, питання про їх культивування становить значний науковий і практичний інтерес.

Метою наших досліджень було вивчити вплив умов зволоження ґрунту та біопрепаратів Азогран А і Біокомплекс на якісні та кількісні показники продуктивності сортів лаванди вузьколистої, а також особливості її вирощування на півдні України.

Дослідження проводилися впродовж 2016-2017 рр. на базі ТОВ «Миколаївзеленгосп». Застосовували методи досліджень: загальнонаукові (гіпотеза, спостереження, аналогія, узагальнення); спеціальні (польовий, лабораторний). Проведено статистичну обробку та порівняльно-розрахунковий аналіз одержаних результатів. Дослідження проводилися за загальноприйнятою методикою польового дослідження. Збирали квіткову сировину у фазу технічної стиглості, коли відмічалася наявність у колосі суцвіття 50 % квіток, що розцвіли. Всю зібрану з облікових ділянок дослідження сировину одразу зважували. Перерахунок урожайності сировини на 1 га приводили до стандартної вологості. Вміст ефірної олії визначали методом парової дистиляції у лабораторії ТОВ «Миколаївзеленгосп». Динаміку наростання вегетативної маси лаванди вузьколистої визначали шляхом

відбору рослинних проб у дев'яти варіантах однієї повторності. Проби рослин зважували, висушували і визначали масу сухої речовини.

У наших дослідженнях урожайність сортів лаванди визначалась на богарі та в умовах краплинного зрошення. Урожайність на зрошенні по сортам Степова, Рекорд і Альба становила: 7,96; 7,62; 7,81 т/га відповідно. Урожайність в умовах природного зволоження: 4,72; 4,34; 4,45 т/га, що на 3,24; 3,62; і 3,51 т/га менше, ніж на контрольних ділянках за умов краплинного зрошення. Найбільшу урожайність отримано у сорту Степова на ділянках в умовах штучного зрошення – 7,96 т/га. Найменша урожайність – у сорту Рекорд в умовах природного зволоження (4,34 т/га).

Один із основних напрямів використання лаванди – це добування з неї ефірної олії. Найбільше ефірної олії міститься у суцвіттях, її вміст вимірюється в % та коливається від 1,5 до 2,2 %.

Вміст ефірної олії у суцвіттях сортів, що культивувалися в умовах природного зволоження, становив: у сорту Степова – 1,72%, Рекорд – 1,58% і Альба – 1,62%. На зрошенні ці показники були: у сорту Степова – 1,71%, Рекорд – 1,57% і Альба – 1,61%. Вміст ефірної олії по сортах при різних умовах зволоження майже не відрізняється, що знаходиться в межах 0,1 – 0,15 % до контролю.

Урожайність сортів Степова, Рекорд і Альба у варіантах з обробкою Біокомплексом становила: 5,4; 4,87; 5,28 т/га відповідно. Урожайність з обробкою Азограном А становила: 5,21; 4,78; 4,91 т/га відповідно. Урожайність без обробки: 4,74; 4,35; 4,47 т/га. Найбільшу урожайність отримано у сорту Степова, з обробкою Біокомплексом – 5,4 т/га. Найменша урожайність у сорту Рекорд без обробки препаратами – 4,35 т/га.

Досліджено особливості вирощування сортів лаванди вузьколистої в умовах Південного Степу України. Найбільшу урожайність отримано у сорту Степова на ділянках, що зрошуються – 7,94 т/га. Найменша урожайність – у сорту Рекорд в умовах природного зволоження – 4,34 т/га. Вміст ефірної олії по сортах за різних умов зволоження майже не відрізняється, та на 0,1 – 0,15 % перевищує контроль. Найбільший вміст олії виявлено у сорту Степова за умов природного зволоження – 1,72 %. Найменший – у сорту Рекорд (1,57 %). Найбільшу урожайність отримано у сорту Степова у варіанті з обробкою Біокомплексом, яка становила 5,4 т/га. Найменшу урожайність – у сорту Рекорд без обробки препаратами 4,35 т/га.